

Brand grachtenpand Amsterdam Monumentale stijlkamer van grote architectuurhistorische waarde verwoest

Brandschade door vuurpijl geschat op een paar miljoen

Bij de brand op nieuwjaarsnacht in een Amsterdams grachtenpand is werk van Jan Springer en Isaac Gosschalk verloren gegaan. De nieuwe eigenaar schat de schade op miljoenen.

Door onze redacteur
AMANDA KUYPER

AMSTERDAM, 3 JAN. Een pand vol onvermoede schatten. Dat was de drie verdiepingen tellende dubbele grachtenwoning met zes hoge ramen aan de Herengracht 132, die afgelopen nieuwjaarsnacht grotendeels in de as is gelegd.

De grote uitslaande brand, vermoedelijk veroorzaakt door een verdwaalde vuurpijl, vernietigde een stijlkamer van architect Jan Springer, ontwerper van onder meer de Stadschouburg Amsterdam. Ook werd waardevol vroeg werk uit circa 1874 aangetaast van architect Isaac Gosschalk, ontwerper van onder meer de Westergasfabriek. Er wordt gevreesd dat er verborgen, destijds overtimmerde interieurelementen verloren zijn gegaan.

De vlammen sloegen rond half één 's nachts uit het dak. Het vuur kreeg makkelijk grip op de twee bovenste verdiepingen en zolderetages met houten dakconstructies. De brandweer rukte uit met groot materieel zoals een blusboot om het vuur te doven. Aangrenzende woningen liepen rook- en waterschade op. De eigenaar vierde Oud en Nieuw op de Fiji-eilanden. Hij kon gisteren op de hoogte worden gebracht.

Van de buitenkant maakte het pand met zijn gesloten luiken al jaren een verwaarloosde indruk. Het werd weliswaar bewoond, maar wisselde net van eigenaar. Eind januari zou de koop worden bekrachtigd. De nieuwe koper, Ewoud Liettaert Peerbolte, advocaat/fiscalist en als thrillerschrijver bekend onder het pseudoniem Ed Sanders, schat de brandschade op een paar miljoen. Hij beraadt zich opnieuw over de aankoop en koopsom, zegt hij desgevraagd een dag nadat hij het nieuws heeft vernomen. „Alles is natuurlijk te herbouwen, maar ik moet er nog goed over nadenken of ik dat nog wel wil doen. Het charmante is er vanaf.”

Dat al het mooie authentieke grotendeels verloren is, noemt Peerbolte „een afgrijpselijk verlies”. Hij had op korte termijn met de renovatie zullen beginnen. „Ik heb gisteren met een hoogwerker boven het pand gehangen. De kapconstructie is weg, je kijkt door al-

le plafonds heen. Alles is zwart en hangt erbij. Ik mag er niet in vanwege het risico op instorten.”

Het was een prachtwoning waar een architectuurhistoricus graag de tanden in zet, meent Inger Groeneveld. Zij werd deze zomer door de nieuwe koper ingeschakeld om onderzoek te doen naar de historische waarde. „Het pand staat al geregistreerd bij Bureau

Monumentenzorg en Archeologie. Ik zocht vooral naar de achtergronden van de bouwgeschiedenis. De nieuwe eigenaar was zeer gecharmeerd van de oude stijlkamer en details. Hij wilde het pand helemaal terug brengen in oorspronkelijke staat.”

Opmerkelijk en uniek noemt zij de torenuitbouw van Gosschalk aan de achterkant. Die is waar-

schijnlijk gespaard en hangt nog aan de gevel. „Gelukkig. Het is een uniek dingetje waarmee de wc-oit is toegevoegd aan het pand.” Ook de ruïne van Gosschalks eerste werk, een fotostudio in de tuin uit 1864, staat er nog, „maar voor de mooie gietijzeren veranda met trappartij vrees ik”.

Herengracht 132, ooit ‘De propheet Jonas’ genaamd, dateert

Links: archiefphoto van het pand aan de Herengracht. Boven: de brand tijdens Oud en Nieuw, onder: de ruïne van Gosschalks fotostudio in de tuin uit 1864 is gespaard. Foto's Stadsarchief Amsterdam en Evert Elzinga

van circa 1614. Het huis heeft volgens Groeneveld een rijke bewoongeschiedenis. Ooit woonde Jacob De Flines er. Hij zette rond 1688 de beste kamerschilders van die tijd, Gerard de Laresse en Frederick de Moucheron, aan het werk. Groeneveld: „Die kamerschilderingen zijn rond 1910 verwijderd en geschonken aan de staat. Ze hangen nu in in Huis

Beeckesteijn te Velsen. De plafonds zijn destijds verlaagd en afgemimmerd door modehuis Voss, dat de kamers als opslag gebruikte. Mijn verwachting was dat er tijdens de restauratie en renovatie resten van bijbehorende plafonddecoraties te voorschijn zouden komen.”

De nieuwe eigenaar was van plan de bovenste etages zelf te be-

wonen en de benedenverdieping als kantoor deels zelfs te gebruiken en deels te verhuren. „Monumentenzorg gaat vermoedelijk Eisen dat we het terugbrengen in oude staat. Die renovatie, plus het verzekeringswerk, zal een langdurig en kostbaar project voor specialisten worden. Er gaat, denk ik, een lange tijd over heen voor dit huis weer woonbaar is.”